

prima instanță: E. Cojocari
instanța de apel: Iu. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc

dosarul nr. 3ra-523/16

DECIZIE

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Tatiana Vieru
Judecătorii: Valentina Clevadî, Tamara Chișca-Doneva,
Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru

examinînd recursul declarat de avocatul Zagaiciuc Victor în interesele Alionei Usatîi,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Usatîi Aliona împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani municipiul Chișinău, intervenient accesoriu Fondul de garantare depozitelor în sistemul bancar, cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Usatîi Aliona, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 07 iulie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată,

c o n s t a ț ă:

La 19 ianuarie 2015 Aliona Usatîi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani municipiul Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 19 decembrie 2014 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea în parte a actului de control din 26 noiembrie 2008 privind necorectitudinea calculării indemnizației de maternitate care i-a fost acordată.

Menționează că în susținerea cerințelor sale, a invocat că la 01 decembrie 2014 a recepționat scrisoarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, prin care i-a fost solicitată rambursarea sumei de 29531,33 lei, care se consideră a fi calculată și plătită în plus pentru indemnizația de maternitate.

Susține că prin scrisoarea enunțată a fost informată despre faptul că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău a verificat corectitudinea calculării plății indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă sau

traumatism și alte prestații de asigurări sociale pe anii 2007-2008 și ca rezultat s-a constatat că la calcularea indemnizației de maternitate s-au încălcat prevederile pct. 23 alin. (2) din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 108 din 03 februarie 2005.

Afirmă că pretinsa încălcare ține de determinarea bazei de calcul, care a servit la calcularea indemnizației de maternitate ce i-a fost acordată, aflându-se la întreținerea soțului asigurat.

Menționează că la efectuarea calculului pentru indemnizația de maternitate, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar s-a călăuzit de art. art. 7 alin.(5), 16 și 34 alin. (1) din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Consideră că întrucât legea enunțată, la momentul respectiv, nu stabilea careva plafoane la calcularea indemnizației de maternitate, prevederile pct. 23 alin.(2) din Regulamentul enunțat la acea dată contraveneau legii menționate.

Susține că pct. 23 alin. (2) din Regulamentul enunțat prevedea că venitul mediu lunar asigurat, luat în calcul la determinarea mărimii indemnizațiilor, nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe țară prognozate.

Invocă că indemnizația de maternitate i-a fost calculata corect, în conformitate cu prevederile art. 7 și art. 16 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, fără aplicarea plafonului de 3 salarii medii lunare pe țară prognozate.

Consideră că aplicarea pct. 23 alin. (2) din Regulament este lipsită de temei legal, deoarece legea menționată prevedea minuțios regulile în baza cărora se determina baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale (art. 7 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004) și cuantumurile indemnizațiilor (art. 13, art. 16 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004), fără a admite careva plafoane sau limite la determinarea bazei de calcul.

Solicită repunerea în termen a acțiunii, constatarea ca fiind ilegale acțiunile pârâtului și anularea actului de control din 26 noiembrie 2008, întocmit de către Direcția Venituri a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, în ceea ce privește incorectitudinea calculării indemnizației de maternitate ce i-a fost acordată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 07 iulie 2015 cererea de repunere în termen a fost respinsă și acțiunea respinsă ca fiind tardivă.

Prima instanță, luînd în considerație că reclamanta a depus cerere la data de 19 ianuarie 2015 (după 7 ani), a concluzionat că cererea este depusă tardiv, adică cu omitere termenului de prescripție.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 05 august 2015 avocatul Victor Zagaiuciuc în interesele Alionei Usafii a declarat apel, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea sa fie admisă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 a fost admis apelul declarat de Usafii Aliona pentru alte temeiuri decît cele invocate, casată hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 07 iulie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța de apel la emiterea deciziei a menționat că contrar prevederilor art. 271 Cod civil, intimatul Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău, nici în referință și nici în cadrul dezbaterilor judiciare nu a invocat omiterea de către reclamantă a termenului de prescripție. Or, în temeiul normei de drept enunțate, prescripția extinctivă se aplică doar la cererea persoanei interesate.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că prima instanță greșit a respins acțiunea ca tardivă.

Totodată, instanța de apel, a considerat necesar de a respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată.

În acest sens, instanța de apel a invocat prevederile art. 1 alin. (2) Legea contenciosului administrativ, conform căroră, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform art. 2 aceeași lege, persoană vătămată într-un drept al său se consideră orice persoană fizică sau juridică care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

Din sensul normelor de drept enunțate, instanța de apel a concluzionat că un act administrativ poate fi anulat la cererea unei persoane, numai în cazul cînd acesteia i s-a vătămat un drept al său recunoscut de lege.

În litigiul dat, însă, apelanta invocă constatarea ca fiind ilegale acțiunile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău și anularea actului de control întocmit de aceasta.

Colegiul civil al instanței de apel a reținut că prin actul de control din 26 noiembrie 2008 întocmit către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău, nu s-au lezat careva drepturi ale Alionei Usafii.

La 12 februarie 2016 avocatul Zagaiciuc Victor în interesele Alionei Usatii a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea lui, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri prin care a admite acțiunea.

În motivarea recursului recurentul a invocat aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Recurenta susține că considerându-se vătămată într-un dreptul său, a respectat întru totul procedura și prevederile legale.

Menționează că în conformitate cu prevederile art. 24 alin.3 al Legii contenciosului administrativ, la examinare în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârîtului. În astfel de situație, prima instanță eronat s-a bazat în motivarea hotărârii pe prevederile art. 18 alin. 1 CPC, concluzionând că dînsa ar fi cunoscut sau trebuia să cunoască despre actul contestat, cel tîrziu la data de 12 decembrie 2013, cînd a fost pronunțată o hotărîre într-un litigiu între Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Buiucani. Or, ea nu a fost parte sau participant la litigiul dat, nu a fost înștiințată despre cauza care se examina la acel moment și respectiv nu a primit nici o copie a hotărîrii pe cauza nominalizată. Invocă că a luat cunoștință despre actul de control din 26 noiembrie 2008, la data de 01 decembrie 2014, moment în care a primit scrisoarea din partea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar prin care se solicită rambursarea sumei în termeni cît mai restrînși.

Cu referire la mențiunile instanței de apel, precum că prin actul de control din 26 noiembrie 2008 nu i-au fost lezate careva drepturi ale sale, recurenta menționează că anume prin actul Direcției Venituri a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale i-a fost lezat dreptul fundamental la proprietate, consfințit în art. 46 din Constituție și art. 1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care reiterează că reținerile de către stat a sumelor de bani care le revin reclamantilor cu titlu de drepturi, izvorîte din contribuțiile în cadrul regimurilor de securitate socială, constituie drepturi patrimoniale. Or, în această situație exista riscul ca Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar să înainteze către dînsa o acțiune prin care ar solicita recuperarea forțată a acestor sume bănești calculate eronat de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale, ca fiind achitate în plus.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel a expediat în adresa recurentei copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării

acesteia, din care considerente recursul declarat la data de 12 februarie 2016 se consideră a fi depus în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanță de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele dosarului rezultă că la 14 mai 2008 Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar a calculat și achitat Alionei Usatfi indemnizația de maternitate în sumă totală de 61922,75 lei.

Prin scrisoarea nr. 13-111 din 28 noiembrie 2014 Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar a informat-o pe Aliona Usatfi despre faptul că la 26 noiembrie 2008 reprezentantul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău a verificat corectitudinea calculării plății indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă sau traumatism și alte prestații de asigurări sociale pe anii 2007-2008. Ca rezultat la 26 noiembrie 2008 au emis actul de control, în care se menționează că au depistat că la calcularea indemnizației de maternitate a certificatului medical seria 07 nr. 082145 titular Aliona Usatfi, care se află la întreținerea soțului asigurat, au fost încălcate prevederile pct. 23 alin. (2) din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 108 din 03 februarie 2005, unde este stipulat că venitul mediu lunar asigurat, luat în calcul la determinarea mărimii indemnizațiilor, nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe țară prognozate ($2630 \times 3 = 7890$).

Conform actului respectiv, suma calculată și achitată a indemnizației de maternitate Alionei Usatfi a fost de 61922,75 lei, dar suma corectă spre achitare a indemnizației pentru aceasta este de 32 391,42 lei. Astfel, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău constată că cheltuielile din bugetul asigurărilor sociale de stat au fost majorate cu suma de 29 531,33 lei (f.d. 47).

Totodată, prin scrisoarea enunțată, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar a solicitat rambursarea sumei, care i-a fost plătită în plus și, nume, 29531,33 lei, în termeni cât mai restrânși posibili.

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, reclamanta Aliona Usatfi a solicitat repunerea în termen, constatarea ca fiind ilegale acțiunile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău și anularea actului de control din 26

noiembrie 2008, întocmit de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani iun. Chișinău, în ceea ce privește necorectitudinea calculării indemnizației de maternitate, ce i-a fost acordată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, a respins cererea Alionei Usatîi de repunere în termen și a respins acțiunea ca tardivă.

Instanța de apel, considerînd că prima instanță greșit a respins acțiunea ca tardivă, a admis apelul declarat de Usatîi Aliona, pentru alte temeiuri decît cele invocate, a casat hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 07 iulie 2015 și a emis o hotărîre nouă prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel, examinînd litigiu, nu a constatat circumstanțe importante pentru soluționarea corectă a litigiului.

Astfel, instanța de apel, în susținerea respingerii acțiunii, a explicat că prin actul de control enunțat Aliona Usatîi nu a fost obligată să restituie diferența sumei indemnizației de maternitate achitate ilegal de către Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, constatînd că prin actul de control din 26 noiembrie 2008 întocmit de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău nu s-au lezat careva drepturi ale Alionei Usatîi.

Instanța de recurs, însă, consideră incerte concluziile instanței de apel în sensul enunțat, deoarece stabilind caracterul inofensiv al actului de control contestat, aceasta din urmă a ignorat impunerea Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar reflectată în scrisoarea nr. 13-111 din 28 noiembrie 2014 adresată Alionei Usatîi, privind rambursarea sumei calculată de CTAS ca plătită în plus pentru indemnizația de maternitate în termeni cît mai restrînși posibili.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție instanța de apel urma să stabilească circumstanțele încălcării drepturilor Alionei Usatîi prin actul de control, apreciind această situația în coraborare cu conținutul scrisorii Fondului de garantare a depozitelor bancare privind rambursarea sumei. Pentru stabilirea temeiniciei alegațiilor reclamantei în sensul încălcării drepturilor sale prin actul de control, circumstanțele menționate necesită a fi verificate, deoarece anume prin actul de control contestat ar putea fi lezat dreptul fundamental la proprietate, consfințit de art. 46 din Constituție și art. 1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care reiterează că reținerile de către stat a sumelor de bani care le revin reclamantilor cu titlu de drepturi izvorîte din contribuțiile în cadrul regimului de securitate socială, constituie drepturi patrimoniale. Or, în această situație există riscul ca Fondul de garanție a depozitelor în sistemul bancar să înainteze către reclamantă o acțiune prin care ar solicita recuperarea forțată a acestor sume bănești.

Pe lângă aceasta, instanța de recurs remarcă că reclamanta adresându-se cu prezenta acțiune, atât în cererea de chemare în judecată, precum și ulterior, în cererea de apel a solicitat anularea actului de control din 26 noiembrie 2008, invocând, contrar acestui act, că indemnizație de maternitate i-a fost calculată corect. Susține că aceasta a fost calculată în conformitate cu prevederile art. 7 și art. 16 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Întrucât Legea nu stabilea careva plafoane la calcularea indemnizației de maternitate, menționează că acesta i-a fost calculată corect, fără aplicarea plafonului de 3 salarii medii lunare pe țară prognozate, după cum este prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03.02.2005, or potrivit Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale, în cazul apariției unui conflict între prevederile legii și actelor subordonate legii, se aplică normele din lege.

În conformitate cu art. 373 alin. (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Contrar acestor prevederi legale, instanța de apel în decizia din 10 decembrie 2015, admitând apelul pentru alte temeiuri decât cele invocate și emitând o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, nu s-a expus în privința argumentelor invocate în apel aduse în susținerea acțiunii referitor la corectitudinea calculării indemnizației de maternitate.

Abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința argumentelor apelului constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece recurentei-reclamante nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă argumentele invocate în cererea de apel au fost neglijate sau respinse, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită.

Așadar, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Având în vedere că instanța de apel și prima instanța nu s-au expus în privința argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, decizia din Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 urmează a fi casată cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de avocatul Zagaiciuc Victor în interesele Alionei Usatfi.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Usatfi Aliona împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani municipiul Chișinău, intervenient accesoriu Fondul de garantare depozitelor în sistemul bancar, cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru